

Oponentský posudek na disertační práci JUDr. Zuzany Weissové, LL.M.:
„Institut extradice v současném mezinárodním právu“

Předkládaná disertační práce standartního rozsahu (155 s.) se zabývá tématem, které je jistě zajímavým jak z hlediska vnitrostátního tak i mezinárodního práva, které avšak - jak autorka trefně poznamenává již v úvodu - nepatří k právním oblastem stojícím v centru pozornosti právnické i laické veřejnosti. Autorčin zájem o problematiku mezinárodní spolupráce v trestních věcech tak nemůže být než vítán. Z textu její disertační práce je patrná její dlouholetá výzkumná činnost v této materii.

Disertační práce je rozdělena - vedle úvodu a závěru - do dvou meritorních kapitol. První kapitola nazvaná „Obecná část“ je věnována historickému vývoji extradičního práva, ta následující, nazvaná „Extradice a ochrana lidských práv“ se pak zabývá ochranou práv vydávaných osob v rámci trestního řízení, a to práv garantovaných jim Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod sjednanou v Římě v roce 1950, jinak též známou jako „Evropská úmluva o lidských právech“. Přestože se obecná část práce nevyznačuje podrobnějším vědeckým zkoumáním, je třeba ji přiznat značnou instruktivnost, a to zejména pokud jde o historickou evoluci systému extradice. Zajímavou částí je např. úsek věnovaný překážkám extradice, a to promlčení, amnestii a zásady *ne bis in idem*. Z názorného autorčina výkladu je pak zřejmý rozdíl mezi extradicí a vyhoštěním. Správně autorka vystihuje, že základní diferencí mezi těmito dvěma instituty je fakt, že zatímco extradice jako akt právní pomoci sleduje zejména zájem žádajícího státu na naplnění účelu trestního stíhání, tak akt vyhoštění sleduje zájmy toliko státu, který o něm rozhoduje, a to především zájmy bezpečnostní.

Následující podkapitola je věnována právnímu zakotvení extradice v mezinárodním právu a zabývá se nejprve multilaterálními smlouvami uzavřenými mezi suverénními státy, posléze smlouvami bilaterálními a konečně souvisejícími mezinárodními smlouvami. Výstižně je zpracována

oblast smluv uzavřených v rámci Rady Evropy a vývoj extradiční politiky v rámci Evropské unie.

Na obecnou část disertační práce navazuje část zvláštní, věnovaná pojednání o extradici a ochraně lidských práv. Příležitě vyzdvihuje vzrůstající zájem na postavení vydávané osoby jako jednotlivce v mezinárodním právu, a jí přiznávaná ochrana základních práv v rámci extradičního řízení. Lze doktorandce přisvědčit, že Evropská úmluva o lidských právech (dále jen „Úmluva“) zavazující členské státy Rady Evropy má jedinečný implementační mechanismus, totiž závaznost rozsudků vydávaných Evropským soudem pro lidská práva (dále jen „Soud“), což však autorka přímo nezmiňuje.

Autorka se zaměřuje na zkoumání tzv. nepřímého účinku vybraných ustanovení Úmluvy, a to článků 2, 3, 6 a 8. Lze bezpochyby přisvědčit tomu, že tato čtyři ustanovení, vedle článku 5 Úmluvy (který má pro vydávanou osobu účinky přímé – s výjimkou třetího odstavce), jsou případnými ve věcech vyhošťování a vydávání do ciziny. Přestože ustanovení článku 2 Úmluvy zaručující právo na život je v katalogu práv v Úmluvě zakotvených zcela jistě právem nejzásadnějším, v předkládané disertační práci je uváděno až na druhém místě, po zákazu mučení, nelidského zacházení trestání zakotveného v článku 3. Postupovala snad autorka tímto směrem proto, že z judikatury štrasburských orgánů lze mít za to, že nejprve byl při obavě vydávané osoby z hrozícího trestu smrti v žádajícím státě uplatňován zejména článek 3, neboť článek 2 trest smrti výslovně nezakazoval (str. 91)? Bylo by vhodné, aby autorka v rámci ústní obhajoby tuto skutečnost osvětlila.

Na str. 80 si doktorandka klade otázku jak široko sahá nepřímý účinek a u kterých práv zakotvených v Úmluvě jej lze aplikovat, a v zápětí podotýká, že nepřímý účinek nemůže paušálně platit pro všechna ustanovení Úmluvy, neboť by jinak hrozilo zahlcení a ochromení celého soudního mechanismu. Ačkoli je její úvaha v tomto ohledu teoreticky správná, zdá se z praktického hlediska zbytečnou. Z judikatury Soudu, jejíž znalost autorka prokazuje, není

totiž zřejmé, že by se Soud nepřímým účinkem jiných ustanovení Úmluvy vůbec meritorně zabýval.

V závěru svého velmi zajímavého a relevantního zkoumání nepřímého účinku článku 3 Úmluvy doktorandka do jisté míry kritizuje Soud za to, že od rozsudku vyneseném ve věci *Soering v. Spojené království* v červenci 1989, v podstatě svou judikaturu nevyvíjí. Mohla by v rámci ústní obhajoby alespoň naznačit, jak by bylo možno právní praxi této mezinárodní instituce v dané oblasti zefektivnit a rozvinout?

Ve zvláštní části své disertační práce se autorka dále věnuje aplikaci článku 6 Úmluvy v souvislosti s extradičním řízením. Zde zcela zbytečně rozvláčně (str. 98-104) rozvíjí úvahy o tom, zda se toto ustanovení použije přímo na vydávací řízení. Z jeho obsahu totiž jednoznačně vyplývá a lze tudíž jednou větou shrnout - což autorka v závěru svého výkladu činí -, že v takovém řízení se nerozhoduje ani občanských právech a závazcích ani o oprávněnosti trestního obvinění dotčené osoby. Navíc tato skutečnost naprosto flagrantně vyplývá z praxe Soudu.

V rámci stejné kapitoly věnované článku 6 Úmluvy autorka velmi správně hovoří o extradici jednak k trestnímu stíhání a jednak za účelem výkonu trestu, avšak v opačném pořadí. Nebylo by logičtější nejprve hovořit o nepřímém účinku článku 6 v souvislosti s vydáním za účelem trestního stíhání a posléze o vydání k výkonu trestu? Bylo by možné v rámci ústní obhajoby tento bod upřesnit?

V závěrečné části své práce doktorandka hodnotí evolutivní výklad Soudu při aplikaci nepřímého účinku čtyř shora uvedených ustanovení Úmluvy. Její závěry jsou zajímavé a dokládají její dobrou znalost judikatury této štrasburské instituce. Bezpochyby její disertační práce splnila v úvodu stanovený cíl, totiž zkoumání souvislostí mezi institutem extradice a ochranou lidských práv.

Podle mého názoru formálním nedostatkem je fakt, že autorka ve své disertační práci velmi často cituje názory Soudu v anglickém jazyce bez uvedení překladu, což pro čtenáře - bude-li její práce publikována -, který

není zběhlý v tomto jazyce, představuje podstatný handicap, zejména proto, že autorka z citací dále ve svém rozboru vychází a odborně se k nim vyjadřuje. Jazykovou nesourodost je třeba vytknout i poznámkám pod čarou.

Přes uvedené připomínky a otázky je nesporné, že JUDr. Weissová, LL.M. ve své disertační práci jednoznačně prokázala znalost zvolené tematiky i schopnost samostatné tvůrčí práce. Doporučuji proto disertační práci k obhajobě a po jejím úspěšném závěru i udělení doktorandce akademického titulu PhD.

15. prosince 2006

JUDr. Eva Hubálková, PhD.